

Værdien af Verdenshandelen 1800—1911.

I den norske statsøkonomiske Forening holdt Direktør A. N. Kiær i afvigte Vinter et Foredrag om Verdenshandelens Udvikling og de nordiske Landes Andel deri. Foredraget er trykt i »Statsøkonomisk Tidsskrift«, hvorefter vi anfører nedenstaaende Data, der belyser den enorme Stigning i Summen af de Værdier, der aarlig omsættes mellem Landene.

Oplysningerne om Handelsomsætningens Værdi for hundrede Aar siden er naturligvis usikre. Som Kilde benytter Direktør Kiær for første Halvdel af det 19de Aarhundrede et af Englænderen Bartholomew i 1907 udgivet »Atlas of the Worlds Commerce«. Herefter skulde Summen af alle Landes Ind- og Udførselsværdier i Aaret 1800 have udgjort 302 Mill. £. Hundrede Aar senere (Aar 1900) opgøres Verdensomsætningen til 4420 Mill. £, altsaa det 15dobbelte Beløb. Dette svarer til en gennemsnitlig aarlig Tilvækst af 2,75 % og en Fordoblingsperiode af 25,6 Aar. Men selvfølgelig har Udviklingen ikke været jævn i disse hundrede Aar; i de første 20 Aar var Gennemsnitstilvæksten ikke mere end 0,6 % aarlig; antagelig var der en ikke saa lille Fremgang i Aarene 1801—07 og 1815—20, men i de mellemliggende Aar formodentlig Tilbagegang.

I de følgende Tiaar (efter 1820) forøges Stigningen stadig; saaledes var den aarlige Gennemsnitstilvækst 1820—30: 1,8 %, 1830—40: 3,5 %, 1840—50: 3,8 % og 1850—60 endog 6 %. Sidstnævnte Periode, ved hvis Begyndelse Frihandelssystemet holdt sit Indtog i England ved Nedsættelsen af Indførselstolden paa Korn m. m. og ved Navigationsaktens Ophævelse, danner for det 19de Aarhundredes Vedkommende Højdepunktet i Verdenshandelens Stigning; hertil bidrog formodentlig ogsaa den Omstændighed, at Jernbanevæsenet i denne Periode begyndte at udvikle sig i stor Maalestok.

I Tiaaret 1860—70 synker den aarlige Gennemsnits-tilvækst ned til 4 å 5 $\frac{0}{10}$, og i 1870—80 synker den yderligere til 3 $\frac{0}{10}$. I det følgende Tiaar, 1880—90, under Protektionismens Omsigriben efter det af Tyskland givne Eksempel og vistnok ogsaa under Indflydelse af de dalende Varepriser, synker den aarlige Gennemsnits-tilvækst helt ned til 1,1 $\frac{0}{10}$, altsaa den mindste Tilvækst i noget Tiaar siden 1820. I Aarene 1890—1900 hæver den gennemsnitlige Tilvækstprocent sig atter til 2,1 $\frac{0}{10}$ og i 1900—1909 har den endog udgjort 6,2 $\frac{0}{10}$ i Gennemsnit, altsaa lidt højere end i det særlig glimrende Tiaar 1850—60.

For hvert tiende Aar i det 19de Aarhundrede og for hvert enkelt Aar siden 1901 angives nedenfor Verdensomsætningens Værdi (i Millioner Reichsmark). Indtil 1850 inkl. er Tallene hentede fra det foran omtalte »Atlas of the Worlds Commerce«, for de øvrige Aar fra forskellige Kilder (Neumann-Spallart, Jurascheck, Sundbärg o. a.). Da de Lande, der er medtagne i de forskellige Kilder, ikke er de samme for alle Aar, har Direktør Kiær omregnet en Del af Tallene, saaledes at de alle kan sammenlignes.

Summen af alle Landes Ind- og Udførselsværdier			
Aar	Mill. Rmk.	Aar	Mill. Rmk.
1800	6040	1901	90926
1810	?	1902	94700
1820	6820	1903	101100
1830	8140	1904	104443
1840	11460	1905	112091
1850	16640	1906	123160
1860	30673	1907	131214
1870	49013	1908	121579
1880	66171	1909	131580
1890	73862	1910	ca. 142488
1900	90457	1911	ca. 150000

I Forhold til den samlede Verdensomsætning udgør de nordiske Rigers Ind- og Udførselsværdi naturligvis en

lille Brøk. I 1870 var Tallet for Norge 185 Mill. Kr., for Sverige 291 Mill. og for Danmark 275 Mill. I 1910 var de tilsvarende Tal 698, 1265 og 1182 Mill. For alle tre Lande gælder det, at Handelsomsætningens Værdi er steget i stærkere Forhold end den hele Verdenshandel. Ind- og Udførselsværdien for de tre nordiske Lande tilsammen udgjorde i Gennemsnit for Aarene 1871—80 kun $2,03\%$ af Verdenshandelen, men i 1901—10 var Forholdstallet $2,55\%$.

III.

De australske Jordskatter.

I »*Ekonomisk Tidsskrift*« gængives efter en Afhandling af W. P. Reewes i »*Economic Journal*« Hovedreglerne for Jordskatterne, saaledes som disse anvendes i de australske Stater saavel som i det australske Statsforbunds Finanssystem. De fleste af disse Skatter tager Sigte paa Jordværdien (uden Forbedringer); de opkræves aarlig og maa altsaa betragtes som Skatter paa den nøgne Jords Udbytte. Størst Interesse frembyder de Jordskatter, der anvendes paa Ny Zeeland og i det australske Statsforbund.

Jordskatten paa Ny Zeeland, som daterer sig fra Begyndelsen af 1890'erne, men som er undergaaet meget væsentlige Forandringer, bestaar af to Dele, eller rettere af to forskellige Skatter, af hvilke den ene har en proportional, den anden en progressiv Skatteskala. Den proportionale Skat udgør 1 d pr. £ af Jordværdien, d. v. s. $4\frac{1}{6}$ Promille af denne Værdi. Gaar man ud fra, at Jorden giver et Udbytte af 5% af dens Kapitalværdi, faar man, at den Del af Udbyttet, som hidrører fra selve Jorden som saadan (bortset fra Forbedringer), belastes med en Afgift af $8\frac{1}{3}\%$. Den progressive Skat er forskellig efter Størrelsen af Skatteydernes samlede Jord-